

Václav Klaus radí fialovým diletantům: KDE ŠKRTAT?

- CZ24 News | 10. května 2023

ČESKO: Pořád se hledá, kde by se mohly provést nezbytné škrty, které jsou podle názoru mnoha rozumných lidí jedinou cestou postupného uvádění financí státu do pořádku a jediným předpokladem zbavení se dnešní, zcela nepřijatelné inflace.

Už dlouhou dobu – když vidím beznadějně chování naší pětikoalice – nabízím přestat hledat bodové škrty a vydat se cestou škrtnů plošných. To by mohlo pětikoalici méně rozvracet. Ta k tomu jako celek mlčí, nechce si přiznat, že by to mohlo jít. Ale to by museli chtít výdaje státu opravdu škrtnat, což oni nechťejí. Vydávají naopak nejasné signály o možném zvyšování příjmů státního rozpočtu, o zvyšování daní a různých daním podobných poplatků.

Pořád se vrací dotaz, kde škrtnat, který naznačuje, že jsou plošné škrty považovány za něco nemožného. Pak nabízím začít **škrtnat státní dotace všeho druhu**. Jenom ty z českého státního rozpočtu představují řádově 500 miliard korun (souhlasím s odhady L. Zlámalové v letošním 17. čísle týdeníku Echo, které vycházejí z široké definice dotací, zahrnující transfery v obecném slova smyslu). Takový krok by byl revoluční změnou. Znamenalo by to radikální ústup vměšování se státu do české ekonomiky.

Nebylo by to poprvé. Celý koncept naší transformace byl na počátku 90. let založen na několika jednoduchých projektech: **liberalizaci, deetatizaci, privatizaci a desubsidizaci**. To byly základní pilíře transformace. Asi nejméně známé je slovo desubsidizace, neboli odstraňování státních subvencí či dotací.

Komunismus zcela potlačil trh, svévolně si hrál s cenami a vznikající diskrepance řešil neprůhlednou houštinou dotací či naopak slev (což jsou záporné dotace) a cenovou manipulací prostřednictvím tzv. daně z obrátu. Špičkou ledovce, viditelnou pro všechny spotřebitele – když byl u nás tento mechanismus zrušen dne 9. července 1990 – byla tzv. záporná daň z obrátu. Její zrušení vedlo k téměř desetiprocentnímu zvýšení cen. Zdráhám se říci k inflaci, protože to bych musel vysvětlovat, že byla „potlačená“ inflace převedena v inflaci otevřenou. Pro všechny přívržence komunistické plánované ekonomiky to vypadalo jako neřešitelný úkol, ale ono to šlo. I teď by to šlo, jenom se musí chtít.

Dotace všeho druhu, a jejich opak, daňové úlevy, jsou zaplevelením ekonomiky tím nejzhoršivějším plevellem, který ničí (a špatným směrem posouvá) všechno v ekonomice zdravé. Protože je toto zaplevelení ekonomiky rozsáhlé, jsou ekonomické výsledky naší země nedobré. Je to vždycky zřetelněji vidět, když nějaký vnější, exogenní faktor ekonomiku vychýlí a pak se z toho vychýlení nemůžeme dostat rychle zpátky. Tato nefunkčnost naší ekonomiky se silně projevila po importované krizi let 2008-2009 i po svévolně vyvolané krizi – nejen námi – chybnou interpretací boje s koronavirem SARS-CoV-2 před třemi lety.

Novým generacím je třeba připomenout, že jsme nezbytnost desubsidizace považovali za jeden z hlavních úkolů už v éře komunismu. Věděli jsme, že k tomu nestačí pouhé **dílčí reformy** a že musí nastat **zásadní transformace** celého ekonomického systému. Srovnatelný úkol – už bez prvotní liberalizace a bez masové privatizace – před námi stojí i teď.

Úkol provést deetatizaci a desubsidizaci je tu po třiceti letech opět. Stačilo 30 let

nepozornosti a nezodpovědného přijetí konceptu „nárokové“, nikoli zásluhové ekonomiky. Není to vlastně nic jiného než staré komunistické – každému nikoli podle jeho zásluh, ale podle jeho potřeb. A potřeby nejsou nic jiného než ničím nepodložené chtění a přání. Musí přijít někdo, kdo bude schopen toto rezolutně odmítnout. Dnešní pětikoalice to není.

AUTOR: Václav Klaus

[ZDROJ](#)